

[Heick.]

Sognet har en udstrækning på ca. 90 km² og en befolkning på ca. 2 200 mennesker, altså ca. 25 pr. km²; gennemsnittet her i Danmark er ca. 100 pr. km², for de jyske landkommuner er det 41, så Burkal sogn må i enhver henseende regnes for en tyndt befolket egn. Der er hverken skov eller hede i kommunen, men den er jævnt tyndt befolket over det hele. Kommunen er særdeles forstandigt ledet; det har givet sig udtryk i, at kommunens gæld pr. indbygger i dag kun er ca. 60 kr., og det på trods af at der i de senere år er udført et betydeligt anlægsarbejde. Vi har fem skoler i sognet, hvoraf den største er udbygget efter skolelovens krav. Tilbage står de øvrige, og hertil er anslået at ville medgå ca. 700 000 kr. Der kan regnes med et ordinært tilskud på ca. 240 000 kr., men der må desværre regnes med overskridelser, så vi tør nede hos os ikke anslå kommunens egne udgifter til skolebyggeri i de kommende år til at blive mindre end 1/2 mill. kr., og de bliver sandsynligvis betydeligt større. Vi kan imidlertid ikke leve af skoler alene, og det er klart, at en kommune som Burkal med de befolkningsvilkår, jeg her har nævnt, må tage sin del af den danske befolknings tilvækst i de år, vi nu er inde i, og der er også, som det ærede medlem hr. Frede Nielsen nævnte, over jordlovsudvalget som mellemled skabt muligheder, som bør udnyttes. Det kræver imidlertid en stærk udbygning af det sekundære vejnet. Vi har siden genforeningen fået etableret et godt hovedvejsnet i Sønderjylland, og det er rigtigt, at dette skridt er taget først. Men i de udtrakte og tyndt befolkede kommuner, som Burkal kommune er et eksempel på, mangler vi det sekundære vejnet.

Vi har nu fået en god ordning også på det område — det har vi fået ved den højtærede trafikministers store forståelse og ved hans mellemkomst —, men selv den tilskudsordning fordrer en stor indsats fra kommunens side, og vi vil med de planlagte anlægsarbejder; også vejarbejderne, nå til egne udgifter for kommunen på op imod 700 000 kr. Når vi får vort skolebyggeri og vort vejbyggeri i orden som planlagt, er vi nået frem til efter 1958, og så er gælden pr. indbygger i Burkal kommune vokset fra 60 kr. pr. indbygger til ca. 600 kr. Det er under forudsætning af, at vi ikke får ekstraordi-

nært tilskud. Det er klart, at de, der har ansvaret for kommunens økonomi, er meget betænkelige ved en sådan udvikling, og de ser sådan på det, at skal vi klare det, må vi enten have vore økonomiske forhold bragt så godt i orden som muligt og have et stærkt produktionsliv, som har en stor skatteevne, eller også må vi håbe på, at en mild inflation vil hjælpe til at klare disse forpligtelser for os.

En tilsvarende situation melder sig jo for en række kommuner i andre egne af vor landsdel, og det går efter den regel, at jo mindre kommunerne er, jo større bliver de påtagne forpligtelser pr. indbygger. Jeg kan nævne, at et lille sogn som Randerup sogn, der kun har 200 indbyggere og har skoleforhold, som de næsten er nødt til at klare selv, i dag har en gæld på 160 kr. pr. indbygger; men når de har gennemført de krav, som stilles på de forskellige områder, har de fået deres gæld tidoblet, inden de er færdige med udbygningen af sognets skolevæsen. Man må altså være klar over, at der er problemer dernede, og vi ser sådan på det, at hvis man ikke vil søge at få skolelovens frister udstrakt udover 1958 — og det tror jeg ikke der er almindelig stemning for —, må vi på disse områder skaffe kommunerne mulighed for at få ekstraordinære tilskud.

Det er under tidligere debatter om disse problemer flere gange blevet nævnt, at med skoleloven af 1937 indførtes der et nyt princip i Danmark, nemlig statstilskud til kommunalt skolebyggeri. Det er nu imidlertid ikke tilfældet, og det har jeg et lærerigt eksempel på, igen et eksempel fra Burkal sogn. Det drejer sig om Lund skole. Denne skole har der stået en del gny om; folk dernedefra var forleden herovre for at forelægge deres specielle forhold for den højtærede minister. Lund skole har regnskaber, der går tilbage til 1805, og allerede dengang havde skolen sin egen skolebygning. I 1838 blev der bygget en ny skole, forøvrigt den samme skole, som bruges på stedet den dag i dag uden nævneværdige ændringer, så det er ikke så sært, at de klager dernede. Ifølge regnskaberne kostede det i 1838 2 057 mark og 8 skilling at bygge skolen, og heraf udrødede hans kongelige majestæt — det vil på det tidspunkt sige staten — 1 196 mark og 8 skilling. Dette byggeri fandt jo sted under salig Frederik den Sjette, der som be-